

Kroonika

Parimad rakenduslikud teadustööd

TTÜ rakenduslike teadustööde konkursi kuueliikmeline ekspertkomisjon kinnitas konkursi võitjad:

I koht – euromüntide võltsingute tuvastamise tehnoloogia väljatöötamine, teadustöö juht - vanemteadur Olev Märtns, preemia 30 000 krooni;

II koht – CO₂ emissiooni vähendamine põlevkivienergeetikas, teadustöö juht - juhtivteadur Rein Kuusik; 20 000 krooni;

III koht – mereprognooside süsteemi HIROMB arendamine, teadustöö juht - professor Jüri Elken; 10 000 krooni.

Neljanda koha saavutas teadustöö „Ravimijääkide biodegradatsioon reoveesete kompostimisel“, teadustöö juht TTÜ Tartu Kolledži direktor Lembit Nei.

Konkursil osales kokku 13 teadustööd.

Sarah Wu

28. septembril külastas Tallinna Tehnikaülikooli ja kohtus rektor Peep Sürjega Hongkongi Majandus – ja Kaubanduskoja Londoni esinduse delegatsioon peadirektor Sarah Wu juhitud.

Ülikool avab ukseid

Reedel, 23. oktoobril on TTÜ ukseid valla kõigile huvilistele. Sisukas päev saab alguse kell 10, kui aulas avatakse erialasid ja teaduskondi tutvustav mess. Tervitussõnad tulevastele sisseastujatele lausub TTÜ rektor Peep Sürje.

Avatud uste päeval on külalastajatel võimalus saada detailset infot sisseastumistingimuste, kõikide erialade, riigieksamite ettevalmistuskursuste, stipendiumite ja karjäärivõimaluste kohta TTÜs. Saab käia teaduskondades ekskursioonidel, osa võtta loengutest, kiigata oma silmaga TTÜ põnevatesse laboritesse, teha karjäärirastete, kuulata tudengitelt TTÜs õppimise kohta, mütata ringi mööda ülikoolilinnakut, käia vaatamas tõelist ühikatuba koos selle elanikega ning TTÜ aktiivse ja pöörase tudengieluga. Samuti on plaanis ka õpetajatele suunatud koolitus.

Narvast (läbisõiduga Sillamäelt), Võrust (läbisõiduga Tartust), Viljandist, Pärnust, Rakverest ja Kuressaarest väljuvad tasuta bussid TTÜsse.

Vajalik eelregistreerumine aadressil www.vastuvott.ttu.ee.

Elektriamite ja jõuelektronika instituudis töötavad sellest õppeaastast lätlasest tehnikadoktor Jānis Zaķis (vasakul) ja ukrainlasest doktorant Andriy Palamar.

Tehnikaülikoolil on tõmmet

Energeetikamaja õppelaboris istusid mu vastas kaks minust palju nooremat meest, kellele ajakirjanikuna pidin siiski teatavas mõttes alt üles vaatama, üks neist juba väitekirja kaitsnud tehnikadoktor, täiendamas end siin järel doktorina, teine peagi väitekirja kaitsmas. Esimene neist lätlane Jānis Zaķis (28), teine ukrainlane Andriy Palamar (24). Mõlemad Tallinnasse jõudnud elektriamite ja jõuelektronika instituudi direktori professor Juhan Laugise tegusate rahvusvaheliste sidemete ja ettevõtlikkuse tulemusena.

Noorem meestest, Andriy on lõpetanud Ternopoli tehnikaülikooli energiasüsteemide juhtimise ja tehnoloogia alal ja astunud seal 2007. a aspirantuuri (meie mõistes doktorantuuri). Sai seejärel pakkumise kandidaatori doktorantuuris jätkamiseks kuskil välismaal ning kuna sidemed professor Laugisega olid tekkinud juba varem koduülikooli rektori

soovitusel ning suvel järgnes esinemine Narvas toimunud doktorikooli järjekordsel seminaril, nõnda taotleski Andriy lähetamist Tallinna. Tänavu juulis sai ta TTÜ rahvusvaheliste suhete osakonnast Anu Johanneselt lõpuks ka positiivse vastuse. Edasi oli veidi tegemist elamisloa hankimisega, sest tähtjad surusid tagant, kuid sügiseks olid needki asjad ühel pool ning doktorantuuri dotsent Valeri Vodovozovi juhendamisel, kes ise ka TTÜs juba kolm aastat Peterburist tulnud külalisõppejõu ja uurijana tegutsenud, võis alata. Tallinnaski tegeleb Andriy *smart gridi* ehk nn arukate jõusüsteemide väljatöötamisega. Ees on ootamas esinemine talvel Kuressaare doktorikoolis ning samuti on vaja aru anda oma tööst TTÜs. Andriy stažeerib Tallinnas praeguse seisuga tuleva aasta juunini.

Lätlane Jānis jääb instituuti tööle kaheks aastaks. Doktoriväitekirja

kaitses ta 16. detsembril 2008 Riia tehnikaülikoolis. Temagi tegeleb ülekandevõrkude parameetrite parandamisega ja vastavate muundurite väljatöötamisega, mille järele kasvab pidevalt vajadus, sest võrkudesse lülitatakse väga erinevaid energiaallikaid, näiteks tuulegeneraatoreid. Tehnikaülikooli tõi tedagi kontakt professor Laugisega, kes oli tema väitekirja kaitsmisel üheks oponentiks. Lisaks esinemised konverentsidel, ja nii see valik Tallinna kasuks sündiski, ehkki põhimõtteliselt võis valida ka mõne muu Euroopa tehnikaülikooli. Tänavu augustis oli lätlane kohal ning euroliidu inimesena polnud tal neidki väheseid probleeme, mis Andriyl. Koos elatakse nüüd TTÜ igati mugavas ühiselamus, üheskoos veedetakse tihti ka vaba aega, mida on pingelise töö kõrvalt jäänud seni küll üsna napilt, tunnistasid mõlemad.

Järg lk. 4

7.-8. oktoobril toimus Tallinna Tehnikaülikoolis ettevõtlusõppepäeva laager, mida korraldas Tallinna Tehnikaülikool koostöös MTÜga Sild Ettevõtlike Noorte Tulevikku üle-euroopalise ettevõtluspäeva raames. Laagri programm põhimõtteks oli õppimine tegevuse kaudu. Alanud TTÜ aulas kell 11.30, kestis see ligi 24 tundi. Laagri lõpuks oli igal grupil valmis suur ülesanne ehk äriplaan.

8. oktoobril toimus üle-euroopalise ja koos sellega Tallinna ettevõtluspäeva raames hotell Viru konverentsikeskuses seminar/töötuba teemal "Ettevõtlus ja patendindus". Seminar moderatiivis oli TTÜ tehnoloogia- ja innovatsioonikeskuse ettevõtlusspetsialist René Jõelet, kes kirjutab lähemalt seminarist meie ajalehe 3. leheküljel. Pildil on TTÜ vastuvõtuspetsialistid Merili Lõppe ja Kirsti Naaber, kes kutsusid samas huvilisi ülikooli avatud uste päevale.

Loe...

- Tehnikaülikool võtab heal meelel vastu õpivuulisi ja uurijaid lähiriikidest **Lk 1**
- Professor Enn Listra kaitses *business schooli* efektiivset mudelit **Lk 2**
- Professor Rein Munteri reisikirja lõpp tõmbab USAelamusele joone alla **Lk 3**
- Mälestame professor Hanno Sillamaad ja õnnitleme Avo Otsa **Lk 3**
- Rektor pidas meeles TTÜ parimaid kergejõustiklasi **Lk 4**
- Kuljus 60: põgus tagasiwaade ja kutse uuele innustavale kohtumisele **Lk 4**

Avaveerg

Ülikooliharidust ei tohi lüüa ühe vitsaga

Oktoobri algul torkas taas silma, kui Tartu Ülikool kuulutas oma globaalset edukust. Selle üle saame eestlastena üksnes rõõmustada, et kultuurrahvana oleme jõudnud arvestatavasse seltskonda. Ent nagu raskejõustikus tavaks, tuleks asju alati vaadata kaalukategooriate kaupa. Eestlased on edukad olnud judos, Pertelsoongi on vist kunagi võitnud absoluutses kategoorias. Ent reeglina võidavad seal siiski just raskekaallased, ehkki on olnud ka harvu erandeid.

Tehnikaülikool(id) ei hakka kunagi konkureerima usundiõpetust, ajalugu, filoloogiat või üldarstiteadust pakkuvate ülikoolidega. Viimaseid võiks õigupoolest nimetadagi ülikool-konglomeraatideks ning vähemasti angloameerika maailmas koosnevadki need ju hulgast kolledžitest. Tehnika- ja tehnoloogiaülikoolid on aga tekkinud koos tööstusliku revolutsiooni ning teadusliku maailmavaate võidukäiguga maailmas, nende roll on teenida kiiresti areneva maailma reaalseid ja sageli lausa kriitilisi vajadusi.

Tehnikaülikoolid on omamoodi inimkonna kiirabi, kellest enamik on pealegi rakendatud rahvuslike ja riiklike huvide otsesesse teenistusse. Ent kuidas oleks näiteks võimalik võrrelda USA või India või Eesti rahvuslikke, eelkõige muidugi majandushuve, mille lahendamise on esmajoones just tehnikakal lakuga ülikoolide lahendada. Muidugi koostöös kogu vastavate riikide kõrgharidussüsteemiga.

Tänases lehes mõtiskleb professor Enn Listra nn *business schooli* rolli üle kõrgharidussüsteemis ning tõdeb, et näiteks Soomes tööd alustanud Aalto ülikool on ühiskonna väljakutseid arvestades loodud eradiislikuna. Pikemalt polemiseerimata selle üle, kas majandus ja disain koos peaksid ka meil kohe sattuma turujõudude meelevalla, juhiksin siiski tähelepanu sellele, et Aalto ülikooli ei loodud mitte nn traditsioonilise üldülikooli baasil, vaid aluseks on Helsingi Tehnikaülikool – dünaamiline, edumeelne, konkurentsivõimeline osa Soome kõrgharidusmaailmast. Loodetavasti sisendab naabrite selline areng ka meisse, Tallinna Tehnikaülikooli kollektiivi, enesekindlust ja usku oma missiooni kaalukusse mitte üksnes rahvuslikus, vaid ka globaalses plaanis, ja seda (veel) ilma mingite formaalsete näitajateta.

Mart Ummelas

Juubel

TTÜ tantsuansambel Kuljus tähistab oma 60. juubelisünnipäeva suurejoonelise kontsertendusega „Pruudijaht“ vastvalminud Nokia Kontserdimajas laupäeval, 31. oktoobril 2009 algusega kell 17.

Kuljus on Tallinna Tehnikaülikooli tantsuansambel, mis loodi juba 1949. a majandusteaduskonna tudengite eestvõttel ja juhendajateks kutsuti legendaarsed tantsujuhid Salme ja Ott Valgemäe, kes olid Kuljuse suunajateks täpselt veerand sajandit. Järgmise veerandsajandi jooksul olid ohjad kindlalt Ülo Luhti (ja tema varalähkunud abikaasa Pille Luhti) kätes. Täna on Ülo Luht, tänavuse tantsupeo üldlavastaja, Kuljuse vilistlasrühma

Kuljus tähistab 60. juubelisünnipäeva

Ansambel Kuljus osales ka suvel tantsupeol ja laulu- ja tantsupeoliste rongkäigul.

Kuljuse kolonni ees sammusid praegused ansambli juhid Marina Kuznetsova ja Märt Agu.

Fotod: Märten Tõnissoo

treeneriks ning üldjuhtimine läinud omaaegse Kuljuse esitantsija Marina Kuznetsova kätte, keda assisteerib noor tantsuõpetaja Märt Agu. Kuljuses tegutseb 3 põhirühma (noorem, keskmine, vanem) ja vilistlasrühm.

Seoses rahvatantsu populaarsuse kasvuga on Kuljusel igal aastal järjest rohkem esinemisi. Kui mõne aasta eest vihuti sügisest kevadeni ainult trennisalis tantsusamme õppida ja oma oskusi sai näidata harva, siis nüüd käivad treeningud ja esinemised käsikäes ja aasta ringi. Kuljus on läbi aastate esinenud TTÜ erinevatel üritustel, aga järjest rohkem

kutsutakse rahvatantsijaid esinema mujale. Seetõttu alustas Kuljus oma 60. sünnipäeva tähistamist juba eelmise aasta sügisel, et rännata mööda Eesti suuremaid ja väiksemaid paiku, rääkides oma „Pruudijahi“ lugu ning tuues kõigile koju kätte killuke eesti rahvatantsu ja –muusikat. Eelmise aasta sügisel esitati „Pruudijahi“ lugu Sillamäel ja Haljalas, sel kevadel ka Võrus, Karksi-Nuias ning Kuressaares. Nüüd on võimalik seda kõike oma silmaga näha ka Tallinnas, kus toimub suurejooneline lõppkontsert, mis ühtlasi tähistab ka Kuljuse 60. sünnipäeva.

paneb tantsu kogu oma hinge ning kes on tantsides väärikas, mõtlik, lüüriiline, humoristlik, ot-siv...

Tantsuliselt on Kuljus olnud alati eestlaslikult väärikas ja vaoshoitud – taotletakse eesti tantsude loomulikku, vaba ja puhast valdamist ning muude rahvaste loomingu stiilset esitamist –, tähtis pole mitte ainult välise vormi näitamine, vaid ka tantsu sisu avamine. Seda kõike on vaataval võimalik oma silmaga näha ka „Pruudijahi“ etendusel.

„Pruudijahi“ räägib neljast noormehest, kes lähevad mööda Eestit rändama ja endale pruute otsima. Et näha, kas neil see ka õnnestub, tuleb kontserdile kohale tulla ning vaadata. Kohtumiseni „Pruudijahil“!

- Piletid eelmüügis hinnaga 75–125 kr (kontserdipäeval 125–150 kr) Ticketpro müügikohtades (Eesti Kontserdi kassades) ja internetis www.ticketpro.ee ning Nokia Kontserdimaja kassades.

- Rohkem infot: www.kuljus.ee ja tutvustus Youtube'is

Etenduse jooksul astuvad lavale kõik Kuljuse neli rühma, kus tantsib kokku ligikaudu 90 tantsijat. Meeleolukate tantsude vahel on pikitud tantsijate enda valmistatud vaimukaid videokaadreid, et muuta etendus veelgi põnevamaks ning meelde jäävamaks. Värviküllaseks muudab „Pruudijahi“ see, et etenduse jooksul on võimalik näha erinevate Eesti piirkondade rahvariideid. Samas erilise sära kogu kontserdile annab tantsija, kes

Kuljuse maagiliselt kutsuv helin kaunistab tehnikaülikooli kultuurielu juba kuus aastakümnet ja need on ilusalt võimsad aastad, kus sületäied kõrget tunnustust on jagatud noorte isetegemise rõõmuga. Ei sünni see rõõm aga kergelt, julgen kinnitada, sest higi ja vaeva on iga tantsu esitamisküpsiks lihvimiseks kulutatud päris, päris palju. Kuid heameel saavutatut üle kaalub üles kõik raskused.

Kuljus on meie ülikooli ja tegelikult terve Eesti üks visiitkaarte, mida uhkusega saadetakse kõikjale maailmas tutvustamaks meie rahva tantsu. Selles kollektiivis on kogu tema ajaloo jooksul elanud eestluse visa vaim.

Kuljus on ja jääb nooreks, vaatamata aastanumbritele, mis lubaks vanuripõlveks koti peale.

Need tuhanded, kes selles elurõõmsas kollektiivis oma tudengiaastatel kaastegevust on leidnud, ei muutu iial laisaks ega lohakaks, sest sisemine dissipliin hoiab nad vormis.

Jätakuvalt kaunist kõla ja ilusat tantsu, mis igal aastal kutsub endaga liituma järjest uusi ja uusi noori.

Tänud juhendajatele ja õnnitlused kõigile kuljuslastele!

Olavi Pihlamägi
TTÜ Kultuurikeskuse tegevjuht

Tehnikaülikoolil on tõmmet

Algus lk 1

Uuris edasi, kas Tehnikaülikool on siis millegi poolest parem kui noormeeste koduülikoolid. Oma *alma mater* patriootidena nad muidugi ei kippunud kodukanti maha tegema, kuid mõlema sõnul on TTÜ moodsate ja tiptasemel sisustatud õpehoonete ja laboritega vaieldamatult üks väga hea töökoht. Riias tegutsetakse vanas ajaloolises hoones, mis kultuurimälestisena arvel, nii et nüüdisaegsete laborite tegemine sinna vaevaline või lausa võimatu, Ternopoli ülikooli kümnekond hoonet on aga linna peale laiali pillutatud, ka sealne sisseseade ei olevat ikka päris samal tasemel kui Mustamäel suurfirma ABB toetuse varal sisustatud laboreis.

Eespool juba mainisin, et vaba aega ja võimalusi tutvuda Eesti elu ja kultuuriga on olnud, ehki napilt. Andriy tõi välja selle, et ühe esimese asjana viisid eesti sõbrad neid maitsma šašlõkki.

Jänis siiski pareeris ja täiendas, et Eestisse ei tulnud just kaukaasia kööki nautima, et õppeaasta algul pakkusid vastuvõtjad neile omamoodi valiku eesti toitudest, kus üks küll ehk veidi üllatas ja hämmastas... Mis see nüüd oligi, kõhklesid meie külalised mõnda aega nimetamast seda toitu, aga seejärel sain aru, et mõeldi **kama**.

Jänis kinnitas, et teeb nüüd ka ise toitu, viimati näiteks kanasuppi, mida ukrainlasest kolleeg takka kiitis. Igatahes head sõprade seltsis, kellest paljud samuti tegevad BESTis, ei tunne nad kumbki ennast siin sugugi üksikuina. Ja kuna mõlemad alles vallalised, siis ei jäänud keegi neid ka kodumaale erilisel taga igatsema, mis tegevat sellise pika eemaloleku kodust kergemaks, väitsid mõlemad ühest suust.

Vestles
Mart Ummelas

Alanud on tudengite teadusartiklite konkurss TalveAkadeemia 2010!

Esita Sinagi kokkuvõtlik artikkel oma kursuse-, bakalaureuse, magistri- või doktoritööst või ka mõne õppekursuse raames valminud uurimustööst, **mis käsitleb või on seotud säästva arenguga**. Seejuures võib säästva arengu mõistet käsitleda laialt – artikkel ei pea keskenduma looduskeskkonnale, vaid võib käsitleda majandus-, tehnoloogia- või sotsiaalvaldkonna säästvat arengut.

Saad väärtuslikku tagasisidet ekspertidest koosnevalt komisjonilt ning hinnalisi esinemiskogemusi. Parimaid kirjutajaid ootavad auhinnad, sh **5000 kroonine peaaühind**. Kuna eelmisel aastal said kohad TalveAkadeemia konverentsile täis vaid paari tunniga, broneeritakse sel aastal artikli autoritele automaatselt koht konverentsile. **See-ga on artikli esitamine kõige kindlam võimalus konverentsile pääsemiseks!**

Teadusartiklid on oodatud kõikidelt bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe üliõpilastelt. Artikleid saab esitada neljas valdkonnas:

- Bio- ja keskkonnateadused;
- Ühiskonnateadused ja kultuur;
- Terviseuuringud;
- Loodusteadused ja tehnika.

Kaheksa parimat tööd tulevad suulisele ettekandmisele TalveAkadeemia konverentsil.

Autorid, kelle artiklid suulisele ettekandmisele ei pääse, saavad võimaluse tulla konverentsile stendiettekandega.

Täpsemat infot artikli vormistamisnõuete, esitamise ning muu osas leiad

TalveAkadeemia kodulehel www.talveakadeemia.ee.

Küsimuste korral pöörduge konkurss@talveakadeemia.ee.

Artiklite esitamine kestab kuni **31.12.2009**.

Uusi raamatuid

30. septembril oli TTÜ uue raamatukogu kohvikus TTÜ 90. aastapäevaks välja antud viimaste üllitiste esitus: „TTÜ aastaraamat 2008“ (koostaja Vahur Mägi), „Aastaraamat 2008“ ning emeriitprofessor Ülo Tärno raamatute „Glehni loss eile, täna, homme“ ja „Insener kui inimene“ esitus.

1. oktoobril esitles Vahur Mägi (pildil) koos Anne Valmasega raamatut „Eesti teadlased paguluses“.

Sport

Rektor Peep Sürje võttis 6. oktoobril nõukogu saalis vastu ülikooli tublimaid sportlasi, teiste seas oli tal koos spordikeskuse juhataja Heino Lillega üle anda tunnustusmeene ka majandusteaduskonna üliõpilasele, tublile mitmevõistlejale Anne Viskovile.

Parkimine

Parkimisest campuses

Seoses hooga ehitustegevusega TTÜ campuses (kerkinud on kaks uut ühiselamut, lisaks uus majandus- ja sotsiaalteaduskonna õppehoone ning raamatukogu koos maa-aluste parklatega), on laienenud ka TTÜ parkimistingimused.

Nüüdsest ei pea tudengid (ega ka TTÜ töötajad) arvestama vaid seni kasutusel olnud traditsiooniliste parklatega peahoone ümbruses (sissepääs Ehitajate teelt), vaid võivad kasutada ka teise ja kolmanda ühiselamu (aadressil Akadeemia tee 7/1 ja 7/2) vahelist 240 kohalist maapealset ja maa-alust parklat.

Parkla on avatud kõigile tööpäevadel kell 7.30- 19. Juurdepääs parklasse asub ka Raja tänavalt sisetee kaudu.

Toimetaja vabandab

Ajalehe Mente et Manu toimetajana pean siinkohal esitama vabanduse selle kohta, miks meie lehe nr 15 ilmub kahenädalase hilinemisega. Pärast minu naasmist puhkuserisilt haigestus meie lehe küljendaja. Tema tööle naasmise järel lootsime lehe välja anda 16. oktoobril, kuid ta haigestus taas. Olin seetõttu sunnitud abi saamiseks pöörduma trükikoja SpinPress vastutuleliku kollektiivi poole, et kavandatud lehenumber siiski ilmuks. Aitäh Evile ja Andresele!

Kahjuks ilmuvad seetõttu mõned kirjutised märksa hiljem, kui oleks pidanud. Järgmise lehenumbri ilmumine jääb samal põhjusel novembrisse, palume kuulutuste avaldajail sellega arvestada.

Mart Ummelas